

Tips til elevsamtalen

For lærere med elever med stamming

Innhente informasjon

Når du får en elev i barneskolealder med stamming, bør du først forsøke å finne ut hvordan situasjonen er.

Vi anbefaler å snakke med de foresatte for å høre hvordan situasjonen er i dag og hvordan den har vært tidligere. Kanskje har eleven det helt greit med stammingen, enten fordi det bare har blitt sånn eller at stammingen alltid har vært så lik normal ikke-flyt at hverken eleven eller andre reagerer nevneverdig på det. Kanskje har eleven også gjennom logopedbehandling fått økt aksept og tilfredshet med egen vanske. Da er det slettes ikke sikkert at man trenger å iverksette tiltak i det hele tatt.

I de fleste tilfeller er det uansett nødvendig med en samtale med eleven. I dette heftet finner du eksempler på spørsmål som gir et godt utgangspunkt for et samarbeid med eleven.

Skjult stamming?

En del personer med stamming utvikler, i ulik grad, såkalt skjult stamming. Vær derfor observant etter tegn på dette, for eksempel at eleven plutselig glemmer svar, bruker ord som passer dårlig, har mange revisjoner av setningene sine, eller er lite muntlig aktiv.

Snakk med eleven om stamming!

Opplevelsen av stamming påvirkes
av tanker, følelser og holdninger.

Åpenhet om stamming

Du som lærer skal ikke gi stammebehandling. Det er imidlertid ditt ansvar å tilrettelegge i klasserommet slik at eleven får vist sine kunnskaper og ferdigheter. Det viktigste du kan gjøre her er å tilstrebe åpenhet med eleven, men kanskje også klassen. Det er ikke sikkert eleven ønsker å fortelle klassen så mye om stamming når hen går i de største trinnene på barneskolen. Det kan derfor være hensiktsmessig å hjelpe eleven med å være åpen tidlig i barneskolealder for å hjelpe hen med å se at medelevene aksepterer stammingen. Den store driveren bak skjult stamming er primært tanken om at negative konsekvenser vil forekomme dersom man skulle stamme. Arbeidet med negative tanker og følelser knyttet til stamming anbefaler vi at en logoped har ansvaret for, og at din jobb blir å bidra og følge opp i skolesituasjonen.

Informasjon til klassen

Det er mange måter man kan ta opp stamming med klassen. I tilfeller der dette kan være litt skummelt for eleven er det best at dette er noe eleven og logopeden gjør, og at du involveres som støttespiller. For elever som ikke har logoped eller føler ikke at hen trenger det, kan det være riktig at du som lærer snakker med eleven om informasjon til klassen.

Spørsmål til elevsamtalen

Småtrinn

- Hvordan synes du det er å snakke høyt i klassen?
- Hvordan synes du det er å snakke med de andre elevene i timer og i friminutt?
- Hvordan synes du det er å stamme?
- Hvordan synes du det er når du stammer i klassen?
- Hvordan kan jeg som lærer hjelpe deg?
- Har noen av de andre elevene spurt deg om stamming?
- Er det noe du skulle ønske klassen din visste om stamming?
- Hvordan synes du det er når det er en annen lærer eller en vikar i klassen?

Mellomtrinn

- Hvordan synes du det er å snakke høyt i klassen?
- Hvordan synes du det er å stamme i klassen? (for eksempel ved høytlesing, presentasjoner eller annen muntlig aktivitet)
- Er det noe jeg kan gjøre for at skolehverdagen skal bli lettere?
- Hvordan synes du det er når du stammer andre steder? (for eksempel i friminutt, på skoleveien eller fritidsaktiviteter?)
- Hvordan synes du vennene dine og andre i klassen og på skolen reagerer på stammingen din?
- Synes du at klassekameratene dine vet nok om stamming og hvordan du synes det er å stamme?
- Tenker du at det kunne vært til hjelp for deg at de visste mer om stamming? Hva burde de vite?
- Er det noen måte jeg som lærer kan hjelpe deg med å gi klassen mer informasjon om stamming?
- En logoped er en som kan hjelpe med å gjøre det lettere å stamme. Er dette noe du føler at kunne hjulpet deg?

Intervjuskjema

Mellomtrinn

Det kan variere hva eleven føler er til hjelp og ikke. Noen misliker sterkt at andre fullfører ord for dem, mens andre synes det er helt greit. Dette intervjuskjemaet består av en rekke påstander eleven skal svare ja, nei eller av og til på. Det er viktig at du også stiller oppfølgingsspørsmål for å få mest mulig informasjon om hva eleven opplever som god støtte.

Jeg synes at ...

JA **Av og til** **NEI**

Det hjelper når andre sier ordet for meg når jeg stammer.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når andre lar meg snakke ferdig.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når jeg ikke trenger å lese høyt.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når jeg kan lese høyt i liten gruppe.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når jeg kan lese høyt bare foran en voksen.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når jeg kan fremføre på samme måte som de andre.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når jeg kan fremføre i liten gruppe.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når jeg kan fremføre foran lærer.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når jeg selv kan velge når jeg vil rekke opp hånda.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når lærer spør meg like ofte som de andre elevene.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når jeg kan snakke med lærer alene.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når alle i klassen vet at jeg stammer.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når noen i klassen vet at jeg stammer.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når jeg får ekstra tid på fremføringer.

☐ ☐ ☐

Det hjelper når jeg får velge tidspunkt for min fremføring

☐ ☐ ☐

Har du noen andre forslag til hva som kan hjelpe?

Om Stammer i skolen

Dette heftet er en del av ressurspakken *Stammer i skolen*. Den består av mange nyttige ressurser som omhandler skolebarn med stammer.

For mer informasjon, se statped.no/stammeriskolen.

Utviklet av Statped i samarbeid med Nasjonalt taleflytforum.